

Приложение N: 1

Въпросник относно оценка на въздействието на проект на Закон за прозрачност и почтеност в управлението Асоциация „Прозрачност без граници“

Въпрос 1: Съществува ли в България лобиране пред публичните власти в полза на заинтересовани лица и групи при изработване на проекти за нормативни актове, формулиране на политики и вземане на решения от оправомощените органи?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Лобирането е частен случай на представителство на конкретни търговски интереси, което се извършва възмездно. По косвени признаци и изявления на публични фигури, включени в тези процеси, може да се заключи, че то се осъществява.

Въпрос 2: Поражда ли проблеми липсата на законодателство, което да регулира лобистките дейности по същество?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Една от причините, е че обществото остава неинформирано за истинските мотиви за взимане на политически и законодателни решения и по този начин се прекъсва възможността както за текущ граждански контрол, така и за информирано упражняване на избирателното право. Представителството на икономически интереси няма своето публично битие и трябва да бъде осветено. Неправителственият сектор е регламентиран, предоставя публични отчети за дейността и финансови отчети, включен е в публичен регистър. По естеството на дейността си текущо про-активно публикува информация за всичките си дейности и срещи.

Въпрос 3: Необходимо ли е нормативно осигуряване на равнопоставеност в представителството на различните категории интереси – обществени, групови и частни?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Всички категории интереси са легитимни, следва да имат равен достъп до процесите на изработване на управленски решения и следва да се редуцира възможността на органите на власт и членовете на парламента произволно да осигуряват или отказват достъп до процеса на вземане на решения. В тази връзка трябва да се регламентира лобизмът, защото само той е останал извън регулация.

България е поела задължение пред ЕС чрез Плана за възстановяване и устойчивост, глава Справедлива България: 2.Г.1 Бизнес среда, Реформа 2: Противодействие на корупцията за **регулиране на лобистката дейност**. В изпълнение на констатациите на Европейската комисия в рамките на хоризонталния Механизъм за върховенство на закона трябва да бъдат изготвени и въведени законодателни мерки за регулиране на лобизма. Предвидено за Q4/2023

Въпрос 4: Необходими ли са нормативни гаранции за прозрачност при взаимодействието между заинтересованите страни и държавните институции?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Съществува принцип за законоустановеност на дейности на държавните органи. Той дава възможност за установяването на единна мяра спрямо множество еднакви случаи и възможност за съдебен контрол.

Въпрос 5: Бихте ли приели лобирането като легитимна дейност, ако се осъществява по нормативно установен начин?

☐ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Въпросът е неясен. Легитимността е основание за признаването от закона, а не обратното. Методът на правно регулиране е въпрос на избор на законодателя.

Въпрос 6: Смятате ли, че повишаването на прозрачността в процеса на вземане на решения би подобрило качеството на решенията?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Една от причините е, че страните в него ще са наясно с това в какво качество го водят. Втората е че ще разполагат с повече достоверна информация. Третата е –

ще са информирани за другите участници в диалога и техните интереси. По този начин решенията ще бъдат по-балансирани между различните интереси, основани на по-широка група мотиви и ще включват по-експертно изработени механизми за осъществяване.

Въпрос 7: Необходимо ли е приемането на Закон за прозрачност и почтеност в управлението?

☐ Да

☒ Не

Моля пояснете защо:

Необходимо е приемането на закон за лобизма, защото само той е останал извън регулация.

България е поела задължение пред ЕС чрез ПВУ, глава Справедлива България: 2.Г.1 Бизнес среда, Реформа 2: Противдействие на корупцията за **регулиране на лобистката дейност**. В изпълнение на констатациите на Европейската комисия в рамките на хоризонталния Механизъм за върховенство на закона трябва да бъдат изготвени и въведени законодателни мерки за регулиране на лобизма. Предвидено за Q4/2023

Въпрос 8: Трябва ли регламентацията на представителството на интереси да включва както писмената, така и устната комуникация?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Формата на комуникация не е от значение, а фактът на нейното осъществяване и най-вече – съдържанието ѝ. Затова и качеството на средствата за комуникация не трябва да е от значение – например лични мобилни устройства.

Въпрос 9: Трябва ли представителството на интереси да обхваща обществените, груповите и частните интереси?

☐ Да

☒ Не

Моля пояснете защо:

Лобизмът е частен случай на представителство на конкретни търговски интереси, което се извършва възмездно. Това е отразено в различни правни системи като австрийската, канадската, литовската, както и в документи на ОИСР, ПАСЕ. Например в спешното си становище Европейската комисия за демокрация чрез право

(Венецианската комисия), което тя изготвя по искане на Офиса за демократични институции и права на човека на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights) **изрично се предупреждава, че гражданската активност и застъпничеството на НПО не бива да се приравняват с професионалния лобизъм, защото накърняват свободата на сдружаване и участие.**

Въпрос 10: По отношение на кои актове, свързани с формулиране на политики, следва да бъде регламентирано представителството на интереси?

На всички. Те се легитимацията на последващата регулативна дейност и в тях се отразени основните постановки за тази последваща регулация.

Въпрос 11: Кой субекти следва да бъдат включени в обхвата на понятието „представител на интереси“ по смисъла на закона?

Този закон не следва да кодифицира цялата материя, а де се фокусира върху лобизма. Сред лобистите следва да се отделят тези, които извършват тази дейност по занятие и са натоварени за това от възложител, тези които извършват лобирането за търговци, но са физически лица, служители на тези търговци и лица които се явяват лобисти ad hoc, отново по натоварване от търговци.

Въпрос 12: Представителството на интереси пред кои органи следва да бъде регламентирано в закона?

Актовете на всички органи на власт, без индивидуалните, актовете на НС и на т.нар. независими регулатори, актовете на общинските съвети. Съответно представителството пред тези органи, а когато те са колективни или колегиални пред членовете им също. Не бива да се пропускат актовете, с които се формулират позиции в процеса на участие в ЕС, макар тези актове да нямат нормативен характер.

Въпрос 13: Трябва ли редът за провеждане на лични срещи с представители на интереси да бъде регламентиран от съответната институция и публично оповестен?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Въпрос 14: Необходимо ли е личните срещи на органите с представителите на интереси да се отразяват в публичен календар за срещи?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

За да бъде включена една среща е достатъчното да е изпълнено едно от две условия – да е лобиста или да е с лице, което осъществява лобистка дейност.

Въпрос 15: Необходимо ли е участниците в работни групи и консултативни съвети да декларират какви интереси представляват?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

За да може самият орган да е наясно с това и та го отчита, взимайки решения, да може да балансира състава на тези РГ и консулт. съвети. За отчетност пред обществеността.

Въпрос 16: Необходимо ли е да се създаде законодателен отпечатък, който осигурява проследяване, документиране и оповестяване на основните външни интервенции от началото до края на процеса по изготвяне и приемане на нормативните и други актове?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

По управленски причини – за да може да е видно как е изработен съответният акт от взимания решение орган, когато проектът му бъде представен. За приемственост чрез институционалната памет при реализиране на принципа на мандатността. По причини свързани с отчетността пред обществото.

Въпрос 17: Необходимо ли е да бъде създаден публичен регистър (регистър за прозрачност), в който да се вписват представителите на интереси ?

☐ Да

☒ Не

Моля пояснете защо:

Необходимо е да се създаде регистър на лобистите и лобистките срещи, който да включва и протоколите (или други съдържателни записки) от тези срещи.

Въпрос: 18: Според Вас какви обстоятелства трябва да обявят представителите на интереси в регистъра?

Лобистите следва да обявяват:

Регистрация на професионални представители на интереси

- Име
- Данни за контакт
- Сфера на дейност/област на интерес
- Лица, наели ги да извършват дейността

Регистрация на юридически лица

- Наименование, правна форма, ЕИК и вид на организацията
- Законни представители или други лица, упълномощени да представляват организацията
- Данни за контакт
- Сфера на дейност/област на интерес
- Служители или ангажирани в друга правна форма лица, извършващи професионално представителство на интереси

Информация, която се посочва при всеки договор

- Кауза, за която е нает да осъществява дейност
- Орган, пред когото се защитават интереси
- Данни на физическото лице, пряко извършващо дейностите, ако регистрацията е на юридическо лице
- Данни за възложителя
- Период, през който се осъществява представителството на интереси

Въпрос 19: Смятате ли, че е подходящо регистърът за прозрачност да се създаде към Сметната палата ?

☐ Да

☒ Не

Моля пояснете защо:

Целесъобразно е от гледна точка на административна икономия и икономия на бюджетен ресурс използване на съществуваща структура, която разполага с капацитета и опита за воденето на регистри и разполага с данни за лицата.

Въпрос 20: Смятате ли, че е необходимо достъпът до базата данни, съставляваща регистъра за прозрачност, да е свободен и безплатен ?

☒ Да

☐ Не

Моля пояснете защо:

Свързано е с реализацията на основни права гарантирани от Европейската конвенция за правата на човека, Хартата за основните права на ЕС и Конституцията на Република България.